

**ЦИКЛІЧНИЙ ЗВІТ ПРО СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ
СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ МІСТА ВІННИЦІ ДО 2030 РОКУ
ТА СТУПІНЬ ДОСЯГНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗА 2021-2023 РОКИ**

ПОКАЗНИКИ ОЦІНКИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

№ з/п	Найменування індикатора	Одиниця виміру	Значення індикатора 2020 р.	Значення індикатора 2021 р.	Значення індикатора 2022 р.	Значення індикатора 2023 р.
1	Надходження до бюджету Вінницької міської ТГ від суб'єктів господарської діяльності, які надають послуги у сфері гостинності, дозвілля та туризму, із них обсяг податкових надходжень від цих суб'єктів та обсяг надходжень туристичного збору	млн. грн.	76,446, з них податкових надходжень - 75,520, туристичного збору - 0,926	71,457, з них податкових надходжень - 69,534, туристичного збору - 1,923	70,013, з них податкових надходжень - 67,890, туристичного збору - 2,122	95,133, з них податкових надходжень - 92,581, туристичного збору - 2,551
2	Кількість ночівель у закладах розміщення міста	од.	35 981	55 725	59 363	69 221
3	Кількість відвідувачів міста, із них туристів з ночівлею, іноземців та за категоріями: туристи у сегменті ділового туризму, медичного туризму,	тис.осіб	<i>Дані не вимірювалися</i>	Кількість відвідувачів міста - ~135,0; туристи з ночівлею - ~62,1; туристи у сегменті медичного туризму - ~6,5**	<i>Дані не вимірювалися</i>	<i>Дані не вимірювалися</i>
4	Кількість відвідувачів туристично-орієнтованих музеїв	осіб	120 852	399 850	195 795	246 428
5	Відсоток нових відвідувачів міста від їх загальної кількості	%	31,4*	32,3	<i>Дані не вимірювалися</i>	<i>Дані не вимірювалися</i>
6	Середні витрати туриста у місті відповідно до категорій: проживання (за	грн.	Проживання - 327 грн, харчування -	Проживання - 440 грн, харчування - 367 грн,	<i>Дані не вимірювалися</i>	<i>Дані не вимірювалися</i>

	добу), харчування (за добу) та інші (за весь період перебування)		351 грн, інше - 674 грн*	інше - 2168 грн**		
--	--	--	--------------------------	-------------------	--	--

*дані отримані із дослідження, яке проводилося у 2019 році.

**дані отримані із дослідження, яке проводилося у 2021 році.

Після кризових явищ 2020 та 2022 років (пандемія та початок агресії рф) у 2021 та 2023 роках туристична галузь Вінниці продемонструвала позитивну динаміку та значний розвиток, який підтверджується збільшенням обсягу туристичного збору, кількості ночівель та загального обсягу податкових надходжень від туристичної діяльності.

Туристичний збір:

За 2021 рік надходження від туристичного збору у Вінниці зросли в понад два рази порівняно з ковідним роком, склавши 1 922 517 грн. У порівнянні з 2022 роком, в якому класичний туризм заступило вимушене переміщення українців через війну, надходження туристичного збору у 2023 році зросли на 20,2% і склали 2 550 793 грн. Цей показник вказує на збільшення обсягу туристичної активності в місті.

Кількість ночівель:

Кількість ночівель зі сплатою турзбору за 2023 рік становила 69,2 тис., що на 16,6% більше, ніж у попередньому році, і наближається до показника найуспішнішого з моменту вимірювання 2019 року (тоді ця цифра становила 73 тис.). Це свідчить про зростання популярності Вінниці серед туристів (як відпочинкових, так і ділових та транзитних) та бажання їх залишатися у місті на тривалий час.

Податкові надходження:

Обсяг податкових надходжень від сфери туризму у 2023 році становив 92 581 900 грн., що на 36,37% більше, ніж у попередньому році. Це підтверджує значний економічний вплив туристичного сектору на бюджет міста.

За основними КВЕД, обсяг податкових надходжень склав 76 678 500 грн., що на 37,5% більше, ніж у 2022 році. Цей показник вказує на широкий спектр розвитку різних галузей туристичної діяльності, що включає тимчасове розміщення, ресторанний бізнес та послуги туристичних компаній.

Загалом за три роки реалізації стратегії сфери гостинності, туризму та дозвілля за три роки забезпечили надходження понад 236 млн. гривень до місцевого бюджету.

Відвідуваність музеїв міста:

За звітний період туристично орієнтовані музеї міста відвідало 842,073 тис. осіб. Різницю між довоєнним показником у бл. 400 тис. та зниженими показниками за 2022 та 2023 роки можливо пояснити введенням особливих вимог щодо збереження та евакуації музейних експонатів, а також відсутністю стабільних туристичних потоків і організованих екскурсійних груп (зокрема, навчальних закладів).

Кількість, портрет і витрати туристів:

За браком фінансування в умовах воєнного стану маркетингове дослідження для визначення загального портрету туристів, їх кількості та витрат проведено тільки у 2021 році. У порівнянні з 2019 роком до Вінниці тоді стало їздити більше мешканців області (31,3% респондентів), стільки ж – столиці (21,6% опитуваних), і менше з інших регіонів (певний ріст продемонстрували Львівська та Миколаївська області). Відсоток нових відвідувачів складав 32 відсотки, що відповідало попереднім показникам.

Частка іноземців впала з 8% до 5%. Серед туристів домінували люди віком старше 30 років та середнім доходом вище 10 тис. грн. Середні добові витрати туристів також зросли – до 1200 грн. Відвідуваність ресторанів на противагу вуличній їжі та кафе зросла на майже 10%. Індекс туристичної привабливості міста за 5-бальною шкалою становила 4,11 (рівень, аналогічний 2019), показник лояльності туристів NPS у шкалі з -100 до 100 балів був розташований на позначці 43.

**СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ А.
ФОРМУВАННЯ ТА ПРОСУВАННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПРОДУКТІВ**

№ з/п	Найменування індикатора	Одиниця виміру	Значення індикатора 2020 р.	Значення індикатора 2021 р.	Значення індикатора 2022 р.	Значення індикатора 2023 р.
1	Кількість туристичних продуктів, із них унікальних турів, що включають ночівлю	од.	14	22	24	14
2	Кількість проведених туристично-привабливих подій, із них культурно-мистецьких, гастрономічних, ділових, освітніх, спортивних	од.	60, із них культурно-мистецьких - 36, гастрономічних - 4, ділових - 8, освітніх - 8, спортивних - 4 од	44, із них культурно-мистецьких - 24, гастрономічних - 2, ділових - 6, освітніх - 0, спортивних - 12 од	14, із них культурно-мистецьких - 4, гастрономічних - 1, ділових - 0, освітніх - 0, спортивних - 9 од	18, із них культурно-мистецьких - 4, гастрономічних - 1, ділових - 3, освітніх - 0, спортивних - 10 од
3	Кількість іногородніх студентів ЗВО, з них з інших областей України, іноземців	тис. осіб	іноземців - 3,0	іноземців - 2,7	іноземців - 2,0	іноземців - 1,0
4	Кількість закладів, що пропонують страви локальних кухонь та місцеві гастробренди, із них ті, які включені до гастротурів	од.	21, з них включені в гастрономічні тури - 3	25, з них включені в гастрономічні тури - 5	27, з них включені в гастрономічні тури - 4	26, з них включені в гастрономічні тури - 4
5	Кількість розданих туристичних промоційних матеріалів	шт.	7 000	23 000	8 000	3 000
6	Кількість завантажених туристичних мобільних додатків	тис.од.	0,7	0,5	0,5	0,2
7	Кількість заходів із популяризації м. Вінниці як туристичного центру Подільського регіону, із них	од.	78, міжнар. - 0	62, міжнар. - 3	30, міжнар. - 2	31, міжнар. - 6

	міжнародних					
8	Кількість унікальних відвідувачів офіційного туристичного сайту	тис. осіб.	3 719	28 178	31 840	55 784
9	Кількість підписників туристичних сторінок Visit Vinnytsia у соціальних мережах, із них у FB, Instagram	осіб	fb - 5 962 insta - 1 141	fb - 8 400 insta - 1 604	fb - 9 964 insta - 1 949	fb - 10 909 insta - 2 341

Стратегічна ціль А.1. Розвиток основних видів туризму

А.1.1. Культурно-пізнавальний туризм

В рамках розвитку культурно-подієвого туризму

у 2021 році відбулися:

- мистецький проєкт «Пасхальні візерунки»;
- фестиваль «Великоднє диво» на Майдані Незалежності;
- VI фестиваль польової кухні пам'яті Т. Сича в Центральному міському парку ім. М. Леонтовича;
- Міжнародний фестиваль хорového мистецтва ім. В. Газінського.

у 2022 році відбулися:

- фестиваль «Подільська коляда»;
- свято Водохреща;
- фестиваль «Святий Валентин на КВНі»;
- восьмий книжковий фестиваль «VinBookFest»;
- інтерактивну лекцію з демонструванням традиційних українських костюмів «Народні строї подолян»;
- благодійні заходи «Ad vitam aeternam», «Вітальні Святого Миколая»;
- два концерти Вінницького академічного міського камерного хору ім. Віталія Газінського.

у 2023 році відбулися:

- освітня сесія «Культурний код Вінниці: в пошуках «вінницькості»;
- фестиваль «VinBookFest»;
- фестиваль «SUN territory» в рамках фестивалю «Ticket to the Sun-2023»;
- благодійний концерт духовної музики «Під покровом Пречистої» до Дня захисників та захисниць України за участю Вінницького академічного міського камерного хору ім.В.Газінського;

- «XVI-й незламний ВІННИЦЯнський кіно-фестиваль» на підтримку Збройних Сил України;
- фестиваль «TramWeek» до 110-річчя вінницького трамваю;
- новорічно-різдвяний проєкт «Вітальні Святого Миколая»;
- мистецький проєкт «Колядують зорі на Різдво Христове»;
- концерт-вистава «Світло у вертепі» за участю Вінницького академічного міського камерного хору ім.В.І.Газінського та вихованців театральної студії «The театр» Центру розвитку дітей та юнацтва «Орігамі».

З травня 2022 по грудень 2023 року включно Офіс туризму Вінниці провів близько 500 заходів (екскурсії, тури, виставки, презентації тощо), із них 67 - на безоплатній основі. За цей час було обслуговано понад 6000 осіб, із них внутрішньо переміщених осіб близько 45 %. У 2022 році на частину екскурсій і турів поширювалася знижка для ВПО до 50%.

«Вінниця з висот і глибин»

Проведено 15 екскурсій Спасо-Преображенським кафедральним собором (з підйомом на дзвіницю) і підземним храмом Козьми та Дем'яна в рамках маршрутів «Шляхетна Вінниця», «Західні фрески східного храму», «Вінницький дзен».

Спільно з «Музеєм Вінниці» розроблені екскурсії підземеллями «І він вам буде свідком», «Свічки з підземель». Екскурсія підземеллями Капуцинського храму у Вінниці є захоплюючим і унікальним досвідом для відвідувачів. Підземелля Капуцинського храму мають багату історію, яка охоплює періоди заснування монастиря та релігійного життя у Вінниці. Вони є своєрідним вікном у минуле міста. Екскурсія дозволяє відвідувачам дослідити підземні приміщення та відкрити для себе цікаві архітектурні деталі, старовинні образи, мозаїки та інші артефакти, які зберігаються тут протягом століть. екскурсоводи зазвичай розповідають цікаві та захоплюючі легенди та анекдоти, пов'язані з підземеллями, що додає екскурсії додаткового шарму та цікавості.

У Вінницькому обласному краєзнавчому музеї планують створити унікальну виставкову залу. Її облаштують на чотирьохметровій глибині під землею. Глибочезне провалля, яке виявили під час ремонту в старій частині музею, стане ще одним експозиційним залом на 40 квадратів. Вінницький обласний краєзнавчий музей має дуже гарну колекцію золота, яке презентувало Україну і Вінницю у світі, і саме його планують поставити на огляд у приміщенні. Виставка носить робочу назву «Золоті сутерени».

У листопаді 2021 року відбулося офіційне відкриття пабу «Чан Монаха», у якому відвідувачі відчули дух Вінниці часів XVII століття та скуштували крафтового пива виробництва Вінницької харчосмакової фабрики. Територіально заклад розташований неподалік костелу Діви Марії Ангельської, який досі є осідком ордену капуцинів. У свій час у підземеллях монастирського комплексу ченці варили пиво та пивну юшку. За легендою, вона врятувала місто та допомогла багатьом вижити під час епідемії чуми у XVII столітті.

«В гостях у Пирогова»

2021 року, один з головних туристичних магнітів Вінниці – Національний музей-садиба М.І. Пирогова – розширив перелік своїх активностей. Зокрема, впродовж усього літа 2021 року на території садиби був розташований концертний майданчик просто неба – «PIROGOV SKY». А у вересні того ж року тут пройшов тематичний «Пироговський пікнік», який відвідали понад півтисячі дорослих і юних гостей. Захід відбувся разом з реалізацією проекту Клубу подільської кухні «За рецептами Пирогова» – переможця конкурсу соціально-культурних грантів. У програмі пікніку було передбачено ярмарок корисних смаколиків, кулінарні майстер-класи, екскурсії та лекторії, фотосесії та дегустації.

У вересні 2022, попри неможливість проведення масштабного Пироговського пікніку, відбулося святкування 75-річчя з дня відкриття Музею-садиби М.І. Пирогова у Вінниці та 25-річчя надання національного статусу. З цієї нагоди міський голова Вінниці подарував закладу шпагу зразка 1872 року, яка є реплікою втраченої нагородної зброї видатного вченого. Відтоді вона демонструється в експозиції музею.

У вересні 2023 року на території Національного музею-садиби М.І. Пирогова пройшов другий «Пироговський пікнік». Подія зібрала понад 700 відвідувачів, а програма містила найрізноманітніші заходи: лекції, майстер-класи, презентації, ігрові активності, пленер. Особливістю Пироговського пікніку у воєнний час стала присвята Миколі Пирогову як засновнику військово-польової хірургії. З цієї нагоди в музеї підготували нову виставку, присвячену зв'язкам Пирогова з містами України: Вінницею, Києвом і Одесою. Важливо й те, що основну колекцію музею доповнили експозицією, де представили сучасних військових медиків Вінниці, їхні фото, особисті речі.

«Коцюбинський-style»

З лютого 2020 року в закладі «Вінницький літературно-меморіальний музей М.М.Коцюбинського» було закрито двері для відвідувачів та розпочато масштабний проєкт з реставрації меморіальних будівель, створення наукової та дизайн концепції нової експозиції музею. У 2021 році розпочато проведення капітального ремонту адміністративної будівлі закладу та продовжено роботу по створенню нової експозиції музею – розробили дизайн експозиційних комплексів та технічний дизайн-проєкт експозиції.

У зв'язку повномасштабним вторгненням російської федерації на територію України, жорстоким знищенням української культурної спадщини, національної ідентичності українців, об'єктів цивільної та критичної інфраструктури населення країни, роботи щодо завершення капітального ремонту адмінбудівлі закладу та проведення реекспозиції музейних кімнат Вінницького літературно-меморіального музею М.М.Коцюбинського були призупинені та перенесені на невизначений термін.

В 2021 році в місті Вінниці відбувся Всеукраїнський відкритий архітектурний конкурс «Коцюбинський вдома». Конкурс передбачав створення проектної пропозиції, ідеї, яка може стати основою для оновлення музею Коцюбинського та території біля нього – площі з пам'ятником та дитячого майданчика. Учасники конкурсу у своїх архітектурних проєктах працювали та обігрували особистість Коцюбинського з орієнтацією на його хобі, літературу та життя у Вінниці. Кожен з учасників акцентував увагу на озелененні, посадці різноманітних дерев, трав, квітів та садів. За результатами конкурсу, на який надійшло 18 заявок з усієї України, перемогу здобула вінницька команда з проєктом «Яблуневий сад Коцюбинського». За підсумками конкурсу випущено каталог проєктів.

26 червня 2022 року у Вінницькому літературно-меморіальному музеї М.Коцюбинського презентовано перформативну екскурсію «Intermezzo» у форматі site-specific, яка була спрямована на віднаходження внутрішньої рівноваги на тлі зовнішніх руйнувань.

Проєкт «2024. Рік Коцюбинського» включено в Стратегію розвитку культури Вінницької міської ТГ, розроблена концепція ювілейного року.

«Вінницька Єрусалимка»

У Вінниці, за адресою проспект Космонавтів, 20, відкрили нове приміщення Музею Голокосту на Вінниччині. В музеї зібрані історичні пам'ятки, речі, особисті записи та відомості щодо знищення нацистами єврейського та ромського населення на Вінниччині.

Створений екскурсійний маршрут «Легенди Вінницької Єрусалимки». Під час екскурсії розповідають історію заснування кварталу єврейських ремісників у центрі Вінниці, знамените єврейське містечкове бароко, що почало формуватися у XVIII сторіччі, культуру та традиції жителів Єрусалимки.

В рамках реалізації проєкту «Вінницька Єрусалимка» заплановано розвиток місць, присвячених Натану Альтману, зокрема – створення Альтман скверу. Альтман сквер планується облаштувати в історичній частині Вінниці – на невеликій території між будинками №38 та №40 по вулиці Артинова. Розробка ПКД призупинена у зв'язку з обмеженнями воєнного стану.

Музей української марки імені Якова Балабана

З середини жовтня 2022 року поновлено роботу Музею української марки імені Якова Балабана – першого та єдиного музею історичної філателії в Україні, де представлена найбільша колекція українських марок у світі. З цієї нагоди 20 жовтня відбулося урочисте спецпогашення ексклюзивної лімітованої серії марок за мотивами роботи вінницької майстрині Наталії Дремлюги «Бойовий гусак-льотчик». Музей у період воєнного часу працює щоп'ятниці та щосуботи з 12 до 18 години. КП «Офіс туризму Вінниці» та «Інститут розвитку міст» також провели на базі музею погашення першої марки з серії

«Побратими», присвяченої співпраці з польським містом Кельце та його посиленою підтримкою в умовах воєнної агресії. Загалом у 2022-2023 роках випущено 10 ексклюзивних марок Міста ідей та створено тематичний спеціальний поштовий штемпель постійної дії.

В рамках грантового конкурсу «Сила в ресурсі», що реалізується Фондом громади «Подільська громада» за фінансової підтримки Global Fund for Community Foundations, виготовлено мобільні конструкції (стенди) для виставки «Марки воєнного часу» та «Ексклюзивні марки Міста ідей»

«Ретро по-вінницьки»

18 серпня 2023 року в Центральному парку ім. М. Леонтовича відбулося перше показове автотрамвне змагання «Grand Prix Vinnytsia Rallye Podillia RUH2023», в рамках якого відкрито благодійну виставку ретротехніки «Ретро по-вінницьки» на підтримку Збройних Сил України. Донати від відвідувачів виставки направляються на реалізацію спільної мети - придбання потужного безпілотного літального комплексу VTOL FreeUA. Зібрано близько 20 тис грн.

Спільний проєкт від ГО «Вінницький музей моделей транспорту, ретротехніки, колекцій мініатюр» та КП «Офіс туризму Вінниці» здобув перемогу в конкурсі грантів «Сила в ресурсі», що реалізується Фондом громади «Подільська громада» за фінансової підтримки Global Fund for Community Foundations. За кошти гранту здійснено внутрішнє облаштування і зонування виставкового проєкту «Ретро по-вінницьки».

Музей вінницького трамвая та гідеса Катерина Ружилю започаткували прогулянкові екскурсії «Трамвай часу». Під час екскурсії можна було відвідати музей Вінницького трамвая та здійснити антуражну поїздку у ретротрамваї вечірнім містом. Своєрідна подорож у часі допоможе відволіктися від буденності й поринути в атмосферу 30-х років.

Впродовж тижня з 21 по 28 жовтня 2023 року проходив Vinnytsia Tram Week (або «Трамвайний тиждень» у Вінниці). Це ряд заходів, які присвячені 110-річчю трамвайного руху у Вінниці. Протягом тижня у місті проходили екскурсії на трамваях, одноденний всеукраїнський форум, виставка рухомого складу трамвайних вагонів

«Польські сторінки Вінницького літопису»

В травні 2023 року спільно з консульством Польщі проведено III Міжнародний інструментальний конкурс ім. І.Я.Падеревського.

Вінницька гідеса Тетяна Рибак створила екскурсію, присвячену польській родині Грохольських, яка сто років тому жила на Вінниччині. Родина мала кілька маєтків, зокрема у Вінниці, та брала участь у культурному та суспільному житті міста. Екскурсія проводиться територією П'ятничанського парку.

Окрім цього, завдяки нащадку цього роду, який досліджує свій рід, Генрику Грохольському, стає відомо більше інформації про життя Вінниці в контексті початку ХХ сторіччя. Зокрема він ініціював створення книги спогадів своєї

прабабусі, в якій згадується Вінниця під час УНР, а також книгу «Пісні, які співали Грохольські з П'ятничан та Стрижавки на Поділлі».

У Стрижавці на Вінниччині після реставрації відкрили меморіал воїнам Османської імперії, які померли у російсько-турецькій війні 1877-1878 років і пам'ять про яких свого часу вшанував граф Тадеуш Грохольський. Його освятили за мусульманським звичаєм. Пам'ятний знак по вулиці Алеї встановлено на місці колишнього мусульманського кладовища, де поховані 49 османських воїнів. Реставрацію профінансовано Стипендією Генрика і Майї Грохольських, Генеральним консульством Республіки Польща та Міжнародним благодійним фондом «Атеш».

А.1.2. Гастрономічний туризм «Вінницькі гастроподії»

У 2021 році міським головою спільно з представниками готельно-ресторанної сфери було ініційовано проведення першого конкурсу кухарів Вінницької територіальної громади The Best Cook, що стартував у листопаді. Всього було отримано 19 заявок, в результаті відбору до другого туру перейшло 11 учасників, які змагалися за звання найкращого кухаря Вінниці. Учасники конкурсу готували 3 страви, одна із яких мала обов'язково бути з вишнею. Загальний призовий фонд конкурсу становив понад 100 тис. грн. У фінальний тур пройшли 6 конкурсантів, які працюють кухарями на території Вінницької громади. За результатами оцінок журі перемогу здобув 21-річний Назар Вітюк.

У Вінниці традиційно відбувається Фестиваль польової кухні пам'яті Тараса Сича. Так, 1 липня 2023 року відбувся VIII Фестиваль польової кухні пам'яті Тараса Сича, присвячений Дню Конституції України та пам'яті загиблих Героїв російсько-української війни.

У 2023 році започатковано Дні винної культури Vinnytsia Wine Days, присвячені темам виноробства і туризму. Вони стартували із великих професійних подій: 25 травня відбулась міжнародна конференція про еногастрономічний (винно-гастрономічний) туризм, а 26 травня – симпозіум виноробів. Ці події стали майданчиком для обміну досвідом між професіоналами галузі виноробства, гостинності та туризму. Адже мета Vinnytsia Wine Days – популяризувати бренд «українське вино», розвивати культуру споживання напоїв, а також просувати Поділля як перспективний регіон для виноробства та еногастрономічного туризму.

«Унікальні смаки Поділля»

На початковому етапі запровадження у Вінниці першого в Україні міського стандарту гостинності, учасники проекту обрали вишню, як гастросимвол Вінниці. Вишня у 2021 році стала ключовим інгредієнтом для страв та напоїв у меню його амбасадорів. Вишневе меню зацікавило тревел-блогерів, туроператорів та представників ЗМІ, які розповіли про вінницьку ідею широкому загалу. Важливим досягненням стало проходження вінницького борщу на вишні до топ-3 категорії

«Найкращий ресторанний борщ» премії Ukraine Tourism Awards.

У 2022 році було випущено туристичну гастронапу «Смачна Вінниця», до якої долучилося 38 закладів гостинності (вони ж забезпечили і фінансування друку). Мапа поєднала у собі інформацію про вінницьку гастрономію з основними туристичними об'єктами. Наклад видання склав 7000 примірників для безкоштовного поширення у музеях, закладах дозвілля, ресторанах та готелях, а також під час екскурсій, електронна версія розміщена на офіційному туристичному сайті Вінниці. Для підсилення тематики гастротуризму запроваджено регулярну рубрику в соцмережах та проведено онлайн-конкурс «Історії смачної Вінниці», в якому визначено 14 переможців.

Тема подільської кухні була представлена на наступних подіях: міжнародній конференції «Еногастрономічний туризм – драйвер розвитку туристичних дестинацій» (25 травня, м. Вінниця), тренінгу «Подільська кухня як гастрономічний магніт» (26 травня, м. Кам'янець-Подільський), семінарі-практикумі «CRAFT & HORECA: гостинний симбіоз» (22 липня, м. Кам'янець-Подільський).

Відповідно до Наказу МКІП від 23.12.2022 № 525 до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України включено традиційні обрядові хліби Вінниччини. До обласного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини Вінницької області включені:

- Картопляна риба (Бабчинці);
- Картопля по-уланівськи;
- Бабчинецька терта квасоля з підпалками;
- Чміль-каша (Джулінка);
- Тиманівська каша;
- Засипана капуста з кабаком (Чернівці);
- Приготування традиційної страви бадзьоня в селі Степанівка та Традиційна страва «Годзя» (Підвисоке);
- Байківський і бондурівський весільний коровай;
- Технологія сушіння фруктів у селі Кармалюкове;
- Традиція приготування домашньої копченої ковбаси на дровах (Війтівка);
- Китайгородська ковбаса, печена на очереті;
- Традиція приготування тушкованого буряка «Бігос» (Скибинці);
- Традиція приготування вареників з вишнями та шкварками (Криківці);
- Культура приготування обрядової страви «ламанці з маком» (Брацлав);
- Традиція приготування страви «Дід» (Мазурівка);
- Традиція приготування яланецьких паляниць;
- Традиція приготування «Шарпанина з картоплею» (Могилів-Подільський);

- Пшоняна каша «Зозуля» (Дашівці).

У рамках грантового проєкту «Шлях має тривати» за підтримки Ради Європи і Європейської комісії досліджувалася гастрономічна спадщина Подільського шляху святого Якова (Camino Podolico). Експедиція охопила по п'ять громад Вінницької і Хмельницької областей: Гнівань, Браїлів, Жмеринку, Северинівку, Бар, Віньківці, Зіньків, Маліївці, Дунаївці і Кам'янець-Подільський. У кожній з них відбулася зустріч з місцевими координаторами, дослідження гастроспадщини, майстер-класи з приготування подільських страв від носіїв автентичної локальної кухні, а також фото- і відеофіксація для промоційних матеріалів. За результатами експедицій випущено і презентовано гастрокаталог, куди увійшло 22 рецепти автентичних місцевих страв, та знято 11 відеоматеріалів для YouTube-каналу Camino Podolico (загальна кількість переглядів складає понад 2000). Також опубліковано 2 матеріали у всеукраїнських медіа (Укрінформ та їжакультура), які переглянули понад 2000 користувачів.

Гастрохаб

Базою для майбутнього гастрохабу може розглядатися ДПТНЗ «Вінницьке вище професійне училище сфери послуг», який реалізовує грант у європейській програмі EU4Skills. Департамент маркетингу міста та туризму Вінницької міської ради 12 квітня 2023 року підписав меморандум про співпрацю з ДПТНЗ.

А.1.3. Діловий і освітній туризм

Vinnitsia Convention Bureau

В КП «Офіс туризму Вінниці» створено відділ організації подій та конференц-сервісу, метою якого є:

- формування бази конференц-майданчиків міста та регіону, готелів, ресторанів та інших закладів індустрії гостинності Вінницької міської територіальної громади, установ, підприємств та організацій;
- організація перебування делегацій різного рівня (розміщення у готелях та їх харчування), а також окремих осіб, що відвідують Вінницьку міську раду з офіційним візитом;
- забезпечення конференц-сервісу на міжнародних та всеукраїнських заходах, організованих Вінницькою міською радою, її виконавчими органами, закладами й комунальними підприємствами;
- надання посередницьких послуг з розміщення та харчування груп та окремих осіб;
- сприяння розвитку професійних здібностей та компетенцій фахівців закладів гостинності Вінницької міської територіальної громади, а також команди конференс-сервісу партнерських закладів, шляхом організації тренінгів, семінарів або запрошення експертів з галузі;

- організація та проведення науково-практичних конференцій, семінарів, майстер-класів, тренінгів, тощо, здійснення навчальних подорожей для представників туристичних підприємств Вінницької МТГ;
- підготовка та реалізація проєктів (конференцій, брифінгів, тренінгів, виставок тощо) у сферах культури і туризму, в тому числі організація та проведення проєктів «під ключ» на замовлення окремих осіб чи організацій;
- формування календаря подій та фестивалів, створення ідей та концепцій, координація проведення туристично привабливих заходів у Вінницькій МТГ;
- організація шлюбних та інших урочистих церемоній;
- створення та проведення рекламних кампаній, створення та розміщення реклами в друкованій продукції, в мережі, у мобільних додатках та в інших засобах надання інформації туристам.

«Офіс туризму Вінниці» приділяє багато уваги проведенню конференцій, семінарів, виставок та інших корпоративних подій до міста. Це сприяє збільшенню туристичного потоку та розвитку бізнесу в місті.

А.1.4. Активний і екологічний туризм

Протягом червня 2022 року радником міського голови з питань АПР, працівниками виконавчих органів ВМР, старостинських округів, комунальних підприємств та Басейнового управління водних ресурсів річки Південний Буг проведено роботу щодо обстеження стану земель та об'єктів водного фонду (ставків), гідротехнічних споруд, прибережних захисних смуг, наявності карантинних рослин, виконання зобов'язань орендарями, визначених договорами оренди, які розташовані на сільських територіях, що приєдналися до ВМТГ, а також ефективного їх використання.

Рішенням виконавчого комітету ВМР від 26.05.2022 №1016 (зі змінами) створено комісії з обстеження земель сільськогосподарського призначення, земель та об'єктів водного фонду (ставків) та ефективності їх використання. Учасниками комісій проведено обстеження 125-ти об'єктів водного фонду (ставків). Надано пропозиції щодо ефективного використання земель та об'єктів водного фонду, зазначену інформацію сформовано в Excel-таблиці у розрізі кожного населеного пункту. По 25-ти ставках виготовлено всю технічну документацію: паспорт водного об'єкта, технічна документація на землю, присвоєно кадастровий номер тощо.

Сформовано каталог перспективних водних об'єктів, який містить: фотографії реального стану об'єктів водного фонду (ставків), гідротехнічних споруд, прибережних захисних смуг, наявності карантинних рослин тощо; карти з позначками місця розташування перспективних об'єктів водного фонду (ставків) у розрізі сільських населених пунктів, що приєдналися до ВМТГ.

Проведено зустрічі з орендарями, учасниками Спілок риболовів любителів, жителями сіл, обговорено проблемні питання стану водойм та пропозиції щодо користування ними. Триває визначення виконавців, об'ємів та джерел фінансування, а також відпрацювання алгоритму виконання заходів щодо приведення у відповідність водних об'єктів.

Планується розробити заходи та включити в Програму розвитку аграрного сектору ВМТГ на 2023-2025 роки розділ «Водні об'єкти та їх раціональне використання».

В літній період 2022-2023 років проведено бл. 40 заходів з активного відпочинку для дітей внутрішньо переміщених осіб на безоплатній основі: катання на SUP-дошках з «Академією Активного Відпочинку» та River Tour, заняття зі скелелазіння, відвідування мотузкового парку, велоподорожі.

У міській ДЮСШ №2 запроваджено прокат сап-дошок у парку «Вишенський».

Впродовж серпня – вересня 2023 року у співпраці з ГО «ВІН РЕСУРС» та «Центром екологічних ініціатив «Екодія» в межах проєкту «Просування Зеленого курсу Вінниці через інтерактивні заходи для молоді» проведено ряд заходів: екскурсії для мешканців міста «Зелені тури по Вінниці» задля представлення проєктів зі збереження біорізноманіття (веломандрівка Буго-Деснянським заказником, прогулянка з орнітологом під назвою «З птахами Вінниці», рафтинг для дітей).

Заповідні куточки Вінниці

З нагоди відзначення Дня землі в квітні 2023 року у Вінниці влаштували кілька тематичних подій: вело-мандрівку Буго-Деснянським заказником, висадку дерев, прогулянку з орнітологом та інші, до яких долучилося понад півсотні людей.

Веломандрівка відбулася за маршрутом: Вінниця – Буго-Деснянський заказник – Вінниця. Вперше таку влаштували до Міжнародного Дня Землі, а маршрут і програму розробив доцент ВДПУ ім. М. Коцюбинського Володимир Канський, який понад 10 років сам є велолюбителем. Загальна протяжність маршруту становить понад 35 кілометрів, а тривалість – 3,5 години. Під час цієї двоколісної подорожі учасники побачили природу Буго-Деснянського заказника, дізнались про історію та особливості формування ландшафтів річок Десенка та Південний Буг.

Бажаючі змогли відвідати фотопрогулянку півостровом Бригантіна «З птахами Вінниці». Вона відбулася влітку, починаючи із сьомої ранку. Провів її орнітолог та викладач ВДПУ імені М. Коцюбинського Олександр Матвійчук. Саме в такий ранній час можна побачити найменших чапель нашої фауни, лисок, крижнів, мартинів і дрібних співочих птахів.

Вінниця на воді

Представники департамент маркетингу міста та туризму міської ради у квітні 2023 року спільно з департаментом міжнародного співробітництва і регіонального розвитку Вінницької обласної військової адміністрації брали участь в обговоренні регуляторного акту «Місцеві правила плавання для малих, спортивних суден і водних мотоциклів та використання засобів для розваг на воді в Вінницькій області».

Завершено розробку попереднього ТЕО впливу на клімат проекту «Алея 12,7»; розпочато роботу із підготовки пропозицій благоустрою ділянок «Алеї 12,7» на Сабарові, біля скель ім. Каспіча, між Староміським мостом та набережною Рошен.

Стратегічна ціль А.2. Формування нішевих туристичних продуктів

А.2.1. Формування сервісів для розвитку медичного й оздоровчого туризму

Вінницький кластер медичного туризму

У 2021 році департамент маркетингу міста та туризму міської ради ознайомив членів медичної ради при міському голові з перспективами розвитку кластеру медичного туризму в місті Вінниці.

У співпраці з міжнародними партнерами (клініки м. Нансі (Франція), м. Мюнстер, м. Карлсруе та м. Берлін (Німеччина), м. Рига (Латвія)) налагоджувалися та забезпечувалися зв'язки щодо удосконалення медичного обслуговування поранених військових.

А.2.2. Формування військово-історичних турпродуктів та маршрутів пам'яті

2021 році КП «Центр історії Вінниці» та КП «Агенція просторового розвитку» презентовано проєкт «Мілітарне Замостя» із дослідження мікрорайону Вінниці в контексті військових казарм різних періодів та військових поховань УГА по сучасній вулиці Стрілецькій.

2022 року розпочато процес впорядкування військових поховань шляхом перенесення іменних плит полеглих у Другій світовій війні вінничан до Меморіалу Визволення, де розпочалися роботи з благоустрою. Також проведено виставку Музею Вінниці «Європейська площа: простір (не)пам'яті» (Вежа Артинова) на тему формування простору колишнього Меморіалу Слави.

З моменту вторгнення агресора проведено вуличні виставки «The War Is Not Over Yet» («Війна ще не закінчилася»), «Інфоспротив» та «Комунізм = Рашизм» (Європейська площа); авторську фотовиставку «Обличчя логістики ЗСУ» (Майдан Незалежності).

В 2023 році проведені заходи:

- вулична виставка «Рашизм – це...» (Європейська площа);
- фотовиставка робіт вінничанина Костянтина Ревуцького «Kyiv Attacked» (холі міськради);
- фотовиставка робіт вінничанина Костянтина Ревуцького «Vinnysia strong» (Вінницький літературно-меморіальний музей М. М. Коцюбинського);
- просвітницький семінар «Історія – (не) пропаганда. Війна за минуле» (Музей Вінниці);

- фотовиставка «Міцніші за цеглу» - (хол Вінницької міської ради та на території КЗ «Музей Вінниці»);
- виставка фоторобіт «Вінниця. Україна. Незалежність»- (Вежа Артинова) ;
- вулична виставка «Воїни світла»- (площа Василя Стуса);
- благодійна виставка вінницької художниці та волонтерки Діані Подолянчук «Glory to Ukraine»- (хол Вінницької міської ради);
- виставка робіт Артура Орльонова «Під покровом Захисників»- (Вежа Артинова).

Музей Мужніх

Фонди відокремленого підрозділу ВОКМ «Історико-меморіальний комплекс пам'яті жертв нацизму» поповнюються артефактами тоталітарних режимів та трофейною технікою російсько-української війни. Ведеться робота з наповнення фондів відокремленого підрозділу ВОКМ «Музей Мужніх», підготовка ремонту приміщення для якого наразі неможлива у зв'язку з обмеженнями воєнного часу. Його мають розмістити у приміщенні, де раніше розташовувався музей «Мій край — Поділля» (вул. Пирогова, 148). Музей планується як інтерактивний: він «говоритиме» голосами наших захисників, їхніх рідних, волонтерів, медиків і переселенців. Для цього команда «Музею Мужніх» вже зараз записує відеоінтерв'ю і збирає свідчення очевидців «по гарячих слідах». Станом на лютий 2023 року експозиція вже налічує понад 800 предметів. Це особисті речі Героїв, нагороди, світлини, документи, військова форма, спорядження, зброя та багато іншого.

Стратегічна ціль А.3. Створення системи просування туристичних продуктів

А.3.1. Система цифрового просування міста

На кінець 2023 року досягнуто таку кількість підписників: Facebook – 10 909, загальне охоплення дописів становить 330 512 тис. унікальних користувачів (за період з 1.01.2021 по 31.12.2023 рр.); Instagram – 2 341, загальне охоплення дописів становить 101 234 тис. користувачів. Загалом створено 1126 (за період з 1.01.2021 по 31.12.2023 рр.) дописів для соцмереж. Також продовжилось інформування через створений наприкінці 2022-го року телеграм-канал «Туристичні новини Вінниці» (кількість підписників 600 на кінець 2023 року). В умовах неможливості проведення таргетових кампаній під час воєнного стану показники збільшення підписників ростуть лише за рахунок органічного охоплення через пошук безкоштовних релевантних каналів для розповсюдження матеріалів та пропозиції підписатися на канали у соцмережах цільовій аудиторії.

Кількість унікальних відвідувачів офіційного туристичного сайту visit.vinnitsia.city за 2021-2023 роки склало 115 802 користувачів. На сайті були проведені технічні доопрацювання, зокрема, щодо коректного перекладу сторінок і віджетів англійською мовою, а також виведення сторінки «Новини» на головній сторінці англійської версії сайту. Також оновлені

розділи «Експерсії» та «Поїсти». Також з'явилася функція пошуку та можливість підписатися на електронну розсилку та фільтри по категоріям та місцевості в розділі «Поїсти».

А.3.2. Створення та розповсюдження промоматеріалів, видань і цифрових сервісів

Випущено друком та розповсюджено на туристичних заходах промоційні буклети: «Вінниця – Карлсруе: цікаві паралелі» – 1000 шт. (німецькою мовою), «Вінниця. Місто затишку та ідей для пошуку рівноваги» – 1000 шт. (польською мовою), новий двомовний туристичний путівник Вінницею – 1000 шт. (українською та англійською).

Функціонує додаток «Вільна мапа» – додаток для платформи Android, який допомагає туристам та вінничанам орієнтуватися в місті та рухатися найцікавішими експерсійними маршрутами. Додаток складається з трьох основних розділів: експерсійні маршрути, перелік найцікавіших пам'яток міста та, власне, мапа цих пам'яток. Проведені роботи щодо покращення та оптимізації додатку:

- Оновлено архітектуру додатка та додано підтримку Android версій 9.0-12.0.
- Вигляд додатку оптимізовано для великих дисплеїв з високим розширенням (6 і більше дюймів).
- Проведено оновлення внутрішніх модулів та SDK для підвищення продуктивності та безпеки.
- Розділ «Про додаток» було оновлено з врахуванням останніх змін та функціональності.
- Виправлено проблему з авторизацією та реєстрацією через Google сервіси.
- Виправлено ряд дефектів, що виникали при редагуванні профілю користувача.
- Виправлено проблему побудови маршруту на деяких моделях телефонів (Xiaomi, Asus, Samsung).
- Виправлено дефект, що перешкоджав коректному збереженню карток та маршрутів у профілі користувача.
- Виправлено ряд критичних дефектів та аварійних завершень «крашів», у різних моделях телефонів (за статистикою з сервісу Firebase Crashlytics).

З метою впровадження новітніх технологій в туризмі проведено презентацію досвіду цифровізації туризму Києва в рамках засідання Туристичної ради у 2023 році, здійснено опитування членів Туристичної ради щодо пріоритетів цифровізації, визначено типи цифрового контенту для оцифрування, підготовлено план оцифрування туристичних ресурсів Вінниці. План оцифрування передбачає створення:

- Віртуальних експерсійних маршрутів;
- 3D-турів або VR-турів музеями та історичними об'єктами;
- Створення 3D-моделей об'єктів за технологією доповненої реальності;
- Створення AR-об'єктів як інструментів для туристів та гідів (історична реконструкція персонажів та сканування артефактів).

Цифрова Вінниця. Туризм

Продовжується опрацювання питання створення єдиного муніципального мобільного додатку, що включатиме туристичний модуль. Підготовлено технічні вимоги для розробки базової версії застосунку, опрацьовано особливості користувацького інтерфейсу. Розробка додатку призупинена через відсутність фінансування.

Програма підтримки книжкових видань про Вінницю

У 2023 році почалася розробка майбутньої Програми підтримки книжкових видань про Вінницю. Її мета – стимулювати видання якісної й різноманітної промоційної та сувенірної друкованої продукції, спрямованої на поширення знань про Вінницю і регіон, їхню історико-культурну спадщину, туристичний потенціал тощо.

У квітні 2023 року у Вінниці була організована експертна зустріч з представниками місцевих видавництв, освітніх і культурних інституцій, а також активних популяризаторів Вінниці через книжки та мережу. Учасники зустрічі відмітили, що хоча в реаліях війни тираж і найменування книжок в Україні значно знизилися, однак видавнича галузь продовжує відчувати великий попит на літературу, яка розкриває для українців їхню власну культуру та історію. 21 червня відбулося перше засідання робочої групи, до якої увійшли депутати Вінницької міської ради, представники виконавчих органів міста, музейних, архівних та бібліотечних закладів, а також Офісу туризму Вінниці.

2023 року був підготовлений проект Програми підтримки книговидавництва про Вінницю. На фінансування заходів трьохрічної програми необхідно передбачити близько 4 млн. грн. Однак, враховуючи обмеження фінансування в умовах воєнного часу, впровадження Програми відкладено.

А.3.3. Системна участь у внутрішніх і зарубіжних туристичних заходах

Туристичний потенціал Вінницької громади був представлений на міжнародних виставках «UITT. Україна - подорожі та туризм» (2021), «ТурЕкспо» (2021), «Мандруй Україною» (2021), «Фестивалі чуттів» у Карлсруе (2023), фестивалі «Zdarzenie» у Торуні (2023). Вінницькі виробники презентували свою продукцію на гастрономічному ярмарку Foire de Dijon (2021). В рамках святкування Дня міста 2021 діяла промоційна локація «Гостинна Вінниця».

Представники департаменту маркетингу міста та туризму Вінницької міської ради, Офісу туризму Вінниці, Вінницької обласної військової адміністрації та обласної ради взяли участь у туристично-економічному форумі «Туризм в Україні: вимоги сьогодення». Форум стартував в Умані 9 червня 2023 року. Його учасниками стали експерти регіонального розвитку та розвитку туризму в Україні, представники туристичного бізнесу, закладів вищої освіти, представники українських й міжнародних донорських організацій, ті, хто вболіває за розвиток туризму в Україні. Форум організували для визначення проблем галузі і напрацювання нових проектів розвитку туризму в умовах сьогодення. Зокрема, говорили про перспективи реабілітаційного туризму в Україні і розвиток малого та середнього бізнесу в сфері агротуризму.

**СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ Б.
РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ ДЛЯ ТУРИЗМУ**

№ з/п	Найменування індикатора	Одиниця виміру	Значення індикатора 2020 р.	Значення індикатора 2021 р.	Значення індикатора 2022 р.	Значення індикатора 2023 р.
1	Кількість облаштованих паркомісць біля туристичних зон	од.	<i>Дані не вимірювались</i>	<i>Дані не вимірювались</i>	986	986
2	Кількість туристичних об'єктів, доступних для маломобільних груп населення	од.	<i>Дані не вимірювались</i>	<i>Дані не вимірювались</i>	19	19
3	Кількість функціонуючих питних фонтанів та громадських вбиралень	од.	громадських вбиралень - 8	громадських вбиралень - 9	громадських вбиралень - 6	громадських вбиралень - 6
4	Кількість зарядних станцій для електромобілів	од.	<i>Дані не вимірювались</i>	<i>Дані не вимірювались</i>	86	86
5	Загальний номерний фонд та кількість ліжкомісць у закладах розміщення Вінницької міської ОТГ	од.	Загальний номерний фонд - 953, кількість ліжкомісць у закладах розміщення Вінницької міської ТГ - 1913	Загальний номерний фонд - 1056, кількість ліжкомісць у закладах розміщення Вінницької міської ТГ - 2324	Загальний номерний фонд - 922, кількість ліжкомісць у закладах розміщення Вінницької міської ТГ - 1948	Загальний номерний фонд - 1068, кількість ліжкомісць у закладах розміщення Вінницької міської ТГ - 2104
6	Кількість конференц-місць у конференц-залах міста	од.	4 314	4 255	4 387	4 512
7	Площа доступних конференц-залів	кв.м.	5 155	4 533	4 937	5 207
8	Кількість одиниць туристичної навігації, із них інформаційних табличок, вказівників, інше	од.	41, з них інформаційних табличок - 20, вказівників - 21	41, з них інформаційних табличок - 20, вказівників - 21	46, з них інформаційних табличок - 20, вказівників - 21,	46, з них інформаційних табличок - 20, вказівників - 21,

					стендів - 5	стендів - 5
9	Кількість пасажирів, які обслуговувалися в міжнародному аеропорту «Вінниця»	осіб	-	-	-	-
10	Кількість виконаних авіарейсів, із них внутрішніх та міжнародних (рейсових і чартерних), од	од.	-	-	-	-
11	Протяжність доступних велосипедних маршрутів, із них уздовж річки	км.	79	88,5	90,7	93,2
12	Кількість відвідувачів туристично-інформаційних центрів	тис. осіб	0,49	-	0,41	0,73
13	Рівень задоволеності послугами туристично-інформаційних центрів	балів	<i>Дані не вимірювались</i>	<i>Дані не вимірювались</i>	<i>Дані не вимірювались</i>	<i>Дані не вимірювались</i>
14	Рівень задоволеності послугами закладів харчування та розміщення	балів	8*	9,3**	<i>Дані не вимірювались</i>	<i>Дані не вимірювались</i>

*дані отримані із дослідження, яке проводилося у 2019 році.

**дані отримані із дослідження, яке проводилося у 2021 році.

Стратегічна ціль Б.1. Розвиток дорожньо-транспортної інфраструктури

Б.1.1. Формування мережі місць паркування та зупинок туристичного транспорту

Розроблено та затверджено перелік відведених місць (майданчиків) для паркування транспортних засобів на вулицях Вінницької міської територіальної громади (рішення виконавчого комітету Вінницької міської ради від 18.07.2022 р. № 1391).

З метою забезпечення зручної та зрозумілої навігації місць паркування інформацію внесено на геопортал міста зі вказаними адресами та кількістю паркомісць <https://map.vmr.gov.ua/default.aspx?db=parking>.

На теперішній час на території Вінницької міської територіальної громади плата за паркування в межах проїзної частини існуючих вулиць відсутня.

Створена зупинка для екскурсійного автобуса BusPass на старті подорожі навпроти Центрального автовокзалу (кишенька) по вулиці Київській.

Б.1.2. Підвищення рівня доступності туристичних об'єктів і безпеки туристичних об'єктів для маломобільних груп населення й туристів

У складі ремонтних робіт на вулично-шляховій мережі міста, департамент комунального господарства та благоустрою враховує в роботі: влаштування пандусів на пішохідних переходах та інших об'єктах благоустрою, влаштування тактильних елементів на платформах зупинок транспорту, підняття до норм бортових каменів на платформах зупинок громадського транспорту, влаштування напрямного огороження для осіб з вадами зору.

У зв'язку з постійними ракетними обстрілами чи не всіх куточків України департаментом були реалізовані заходи з метою укриття жителів та відвідувачів Вінницької міської територіальної громади на випадок виникнення надзвичайних ситуацій:

- проведено перемовини і підготовлено перелік 32 закладів дозвілля та гостинності, що працюють як укриття для відвідувачів;
- підготовлено 24 акти обстеження об'єктів, які можуть бути включені до фонду захисних споруд цивільного захисту як найпростіше укриття;
- здійснено координацію нанесення системи навігації у вигляді стрілок з написом «УКРИТТЯ» в центральній частині міста;
- поширено інформацію на туристичних та медійних ресурсах, а також серед представників туристичної сфери.

Б.1.3. Створення мережі автопрокату, екскурсійного транспорту та якісного туристичного таксі

У сезоні 2021 року у місті Вінниці з'явився двоповерховий туристичний автобус-кабріолет, який курсує від Центрального автовокзалу до садиби Пирогова. Протяжність маршруту складає 22 кілометри, регулярні рейси у 2021 році відправлялися 11 разів по п'ятницях, суботах і неділях. В сезоні 2021 року окрім оглядової екскурсії містом пропонувалися тури «50 відтінків Вінниці», «Вечір саксофону», «Їж, Пий, ПодороЖуй», Урок історії. Робота проєкту BusPass в обмеженому форматі тривала і в сезонах 2022 та 2023 років попри виклики воєнного часу.

Б.1.4. Створення мережі зарядних станцій електромобілів, зокрема для транзитних туристів

З місцями розміщення зарядних станцій на території Вінницької міської територіальної громади можна ознайомитися на веб-сайті PlugShare за посиланням <https://www.plugshare.com/> (найповніша мапа зарядних станцій для електромобілів у світі). Згідно даних PlugShare, на території Вінницької МТГ діє близько 80 станцій для зарядки електромобілів.

Б.1.5. Вдосконалення пішохідної, водної та велоінфраструктури

Підготовлено проектну пропозицію створення кільцевого велосипедного маршруту в західній частині міста Вінниці.

На кінець 2023 року загальна протяжність велосипедної мережі Вінницької МТГ становила 93,22 км. Нові велосипедні доріжки облаштували на Сабарівському шосе, вздовж вулиць Гальчевського, Данила Нечая, Я. Шепеля, С. Зулінського, Тимофіївській, А. Шептицького, Батозькій, у смт. Десна. Опрацьовуються можливі варіанти встановлення більшої кількості велосипедних парковок біля навчальних закладів та інших об'єктів інфраструктури міста. На сьогоднішній день, у різних місцях громади понад 512 локації облаштовано велосипедними парковками різного типу, загалом 1377 місць для паркування велосипедів.

Здійснювалась розробка передпроектних пропозицій для окремих ділянок на «Алеї 12,7 км». Підготовлені проектні рішення для влаштування окремих локацій: причали річкового транспорту; база SUP-серфінгу; прохід під київським мостом. Отримано фінансування від фонду City climate gap fund на розробку ТЕО впливу на клімат проекту «Алея 12,7». Розпочата робота з підрядниками по розробці ТЕО впливу на клімат проекту «Алея 12,7». За фінансової підтримки GIZ розроблено айдентичку проекту. Підготовлені рамкові умови до розробки детального плану території півострову Бригантіна та набережної на лівому березі р. Південний Буг (на ділянці між вул. Чорновола та вул. Соборна).

У Вінниці розглядається ідея зробити одну із центральних вулиць Вінниці - Грушевського - пішохідною. Ідею підхопили в «Агенції просторового розвитку». Спільно з активістами кількох міських громадських організацій, у серпні 2021 року вони провели на Грушевського «лекторій», на якому обговорили концепцію, плюси та мінуси «пішохідизації» вулиці. Тоді на кілька годин вулицю перекрили для транспорту. У 2022 році «Агенція просторового розвитку» провела опитування щодо цього питання у вінничан і майже 52% опитаних підтримують цю ідею.

Стратегічна ціль Б.2. Розвиток інфраструктури та благоустрій території міста

Б.2.1. Забезпечення питними фонтанами та громадськими вбиральнями туристичних локацій

2021 року відповідно до рішення міської ради встановлено нову громадську вбиральню біля музею-садиби М.І.Пирогова. Частина громадських вбиралень міста у 2022-2023 роках були зачинені з метою проведення капітального ремонту. Зведення нових вбиралень призупинене через обмеження воєнного часу.

Б.2.2. Впорядкування міських об'єктів для залучення до туристичної сфери

В 2021-2023 роках проведені заходи щодо об'єктів культурної спадщини:

- Реставрація пам'ятки архітектури місцевого значення «Житловий будинок» по вул. Соборній, 75 в м. Вінниці (охоронний номер 369-М).
- Проектні роботи з реставрації пам'ятки архітектури місцевого значення «Житловий будинок залізничників» по вул. Замостянській, 27 в м. Вінниці (охоронний номер 392-М).
- Проектні роботи з реставрації пам'ятки архітектури місцевого значення «Особняк капітана Длуголенцького» по вул. Магістратській, 66 у м. Вінниці (охоронний номер 23-М).
- Реставрація будівлі (термомодернізація) комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – гімназія № 2 Вінницької міської ради – пам'ятка архітектури місцевого значення «Жіноча гімназія» (охор.№ 225-М) по вул. Соборна, 94 в м. Вінниці (заходи з енергозбереження)».
- Протиаварійні та невідкладні консерваційні роботи (субвенція обласному бюджету Вінницької області) пам'ятки архітектури національного значення «Башта та мур» (охоронний номер 55/3) по вул. Мури, 1 в м. Вінниці.
- Проектні роботи (субвенція державному бюджету) по реставрації пошкодженої пам'ятки архітектури місцевого значення «Будинок офіцерів» (охоронний номер 362-М) по просп. Коцюбинського, 60/вул. І.Бевза, 1 у м. Вінниці.
- Облаштування виставкового простору у пам'ятці архітектури місцевого значення «Водонапірна башта» по вул. М. Оводова, 20 у м. Вінниці (охоронний номер 3).
- Реставрація пам'ятки архітектури місцевого значення «Будинок окружного суду» по вул. Грушевського, 17 у м. Вінниці (охоронний номер 22-Вн) з пристосуванням під потреби міського суду.

Територія «SUN»

У 2021-2022 роках департаменту маркетингу міста та туризму було передано у постійне користування земельні ділянки:

- площею 3,8369 га, в тому числі площею 0,3676 га в межах «червоних ліній» (без права подальшої забудови), кадастровий номер 0510137000:03:056:0063, для будівництва та обслуговування інших будівель громадської забудови за адресою: м.Вінниця, вул. Маяковського, 243;
- площею 0,1680 га, в тому числі площею 0,0175 га в межах «червоних ліній» (без права подальшої забудови), кадастровий номер 0510137000:03:053:0178,
- площею 0,0089 га, кадастровий номер 0510137000:03:054:0023,
- площею 0,3717 га, в межах ПЗС, в тому числі площею 0,0095 га в межах «червоних ліній» (без права подальшої забудови), кадастровий номер 0510137000:03:056:0065,
- площею 0,2161 га, кадастровий номер 0510137000:03:056:0064.

Також у 2021 році Департамент маркетингу міста та туризму розробив проект благоустрою прилеглої території та проектно-кошторисну документацію на нове будівництво лінії електропостачання комплексу будівель за адресою вул. Маяковського, 247; фінансування на реалізацію проектів не було виділено.

У 2023 році було схвалено рішення міської ради щодо безоплатної передачі майна ДП «Дитячий санаторій імені М.М. Коцюбинського» до комунальної власності Вінницької міської територіальної громади.

З метою продовження втілення стратегічного проекту з ревіталізації колишнього дитячого санаторію імені М. Коцюбинського у сезоні 2021 року було проведено Вікенд мандрівників та Мистецький вікенд Ticket to the Sun, а також еко-фестиваль ДІЛІ, на якому крім культурної програми відбувся екологічний форум за участю представників науки, бізнесу, влади, громадських організацій та медіа. Влітку 2023 року у Вінниці стартував благодійний мистецький вікенд «Ticket to the SUN», який також сфокусувався на впровадженні принципів Зеленого курсу.

Б.2.3. Благоустрій місць відпочинку, туристичних зон і об'єктів

У липні 2023 року депутати на черговій сесії міської ради затвердили Концепцію розвитку малих річок Вінниці – 2035. Це важливий проект, метою якого є збереження водойм та біорізноманіття міста, який накладається на задекларований європейський Зелений курс Вінниці до 2030 року. В результаті реалізації Концепції, вінничани матимуть ще більше простору для відпочинку на природі, де найменші водойми стануть невіддільною частиною життя та буденності. У Вінниці налічено понад 64 малих річки і їх необхідно інтегрувати у міський простір. Задля цього необхідно змінювати підходи до водокористування.

У 2023 році за підтримки німецького товариства GIZ завершено реконструкцію парку «Хімік». Відреставровано східну групу, а також реконструйовано паркан і головну альтанку, на центральній алеї укладено плитку й змонтовано сучасні led-ліхтарі, нанесено розмітку, встановлено сучасні елементи благоустрою та дозвілля.

Замкова гора

До 30-річчя Незалежності на замковій горі у Вінниці встановили найбільший в області прапор України. З 2021 року на флагштокові висотою 50 метрів майорить синьо-жовтий стяг площею 150 кв м. Великий прапор України видно з центральної частини Вінниці, зі Старого міста, частково із Замостя. Для зручності вінничан біля підніжжя Замкової гори облаштували автостоянку, яка передбачає і місця для маломобільних груп населення. У перший рік повномасштабної російської війни проти України на Замковій горі висадили клумбу у формі Герба України з жовтих чорнобривців та синього агератуму.

Стратегічна ціль Б.3. Розвиток туристичної інфраструктури

Б.3.1. Створення єдиної мережі туристично-інформаційних центрів /пунктів

Туристичний хаб Вінниці

Туристичний хаб передбачає створення повноцінної екосистеми, в якій взаємодіють органи управління дестинацією, підприємці, стартапи, креативний клас, здобувачі профільної освіти, туристичний бізнес та кінцеві споживачі туристичних продуктів. Обслуговування туристів буде здійснюватися КП «Офіс туризму Вінниці» відповідно до міжнародних стандартів надання туристичної інформації.

Наприкінці 2023 року завершено реконструкцію нежитлової будівлі за адресою вул. Соборна, 89, подано акт готовності. Завершено наповнення туристичного кіоску на новому програмному забезпеченні.

Комунальне підприємство Вінницької міської ради «Офіс туризму Вінниці», створене в лютому 2022 року, до моменту відкриття Туристичного хабу надає свої інформаційні послуги в онлайн- і телефонному режимі. За період 2022-2023 років надано 11400 безоплатних консультацій.

Презентовано новий бренд місцевих майстрів «BYVI». Платформа створена КП «Офіс туризму Вінниці» разом з понад 40 майстрами для підсилення туристичної активності та ідентифікації Вінниці в Україні та за кордоном. Наразі платформа працює в соціальних мережах та готується до представлення продукції в майбутньому Туристичному хабі. По Україні найбільше замовлень надійшло з Києва та Львова, географія інших міст включає Чернівці, Одесу, Чернігів, Тернопіль, Миколаїв, Рівне, Дніпро, Івано-Франківськ. Відправки за кордон здійснено у Швецію, Францію, Канаду, Словаччину. Загалом за півтора роки існування платформи реалізовано 781 од. подарункової продукції.

Б.3.2. Уніфікація та осучаснення у місті туристичної інформації та навігації

Статистика сканувань інформаційних таблиць Moreinfo за 2021 рік - 3185 разів, з яких 1,4% іноземців; за 2022 рік - 2052 разів, з яких 2,1% іноземці; за 2023 рік - 1611 разів, з яких 2% іноземці.

У листопаді 2022 року презентовано комплексну концепцію сучасної туристичної навігації міста. Вона включає нові вказівники, інформаційні пілони з мапами та інформаційні таблички, розроблені в стилістиці бренда Вінниці.

ГО «Креативний простір» спільно з Вінницькою міською радою в рамках програми соціокультурних грантів реалізовано проєкт «Вінниця – РЕ:конструкція минулого». Мета проєкту – створення візуалізації втрачених архітектурних та оборонних пам'яток міста. Наразі відтворено п'ять об'єктів. Це Вінницький замок на Замковій горі, оборонні споруди історико-архітектурного комплексу «Вінницькі Мури», фрагмент лінії забудови Миколаївського проспекту (вул. Соборна), будівля «Народного Дому» (пл. Героїв Чорнобиля) та Вознесенський храм на Замості (пл. Перемоги). Ці об'єкти тепер можна побачити на інформаційних стендах поряд з місцями, де вони колись були розташовані.

У 2023 році здійснено обслуговування 20 елементів навігації, замінено надписи, які відображають процеси деколонізації.

На Схемах руху маршрутного транспорту Вінницької міської територіальної громади, які розміщуються на зупинках міського пасажирського транспорту, додана інформація про визначні пам'ятки та туристичні об'єкти Вінницької міської територіальної громади.

Б.3.3. Перетворення музеїв у сучасні осередки приваблення та інформування туристів

У листопаді 2023 року проведено Музейний форум «Збереження і відновлення». Основне ядро аудиторії, яка зібралася на заході – музейники Вінниці та Вінниччини – спілкувалася у фаховому колі, обмінювалася думками та брала новий досвід. Музейний форум відбувся в межах проекту EU4Culture, який фінансується Європейським Союзом та реалізовується Goethe-Institut Ukraine. Організатор КЗ «Музей Вінниці»

Музей Вінниці

У вересні 2022 «Музей Вінниці» публічно представили документ під назвою «Реставраційна концепція відновлення садиби Львовича». Вона є орієнтиром на те, як у майбутньому виглядатиме приміщення Музею Вінниці.

Наразі Музей закритий для відвідувачів, адже приміщення в якому він перебуває – садиба Львовича – потребує реставрації та адаптації для виставкових потреб. Відповідно до реставраційної концепції, заходи з відновлення будівлі можна умовно поділити на декілька етапів: заходи з реставрації опорядження екстер'єру, реставраційні доповнення композиції фасадів, заходи зі збереження та реставрації інтер'єрів тощо. Так, під час виконання зовнішніх робіт, пропонується відновити мощення тераси, декоративні навершя башт на даху, а також відтворити втрачену автентичну дерев'яну мансарду та балкони.

Реставраційні заходи всередині будівлі серед іншого передбачають відновлення оригінальних дверей, відтворення втрачених кахельних печей, опорядження стін та багато іншого.

Вежа Артинова

З метою повернення у соціокультурний простір Вінниці Вежі Артинова проводяться заходи з розробки концепції системного використання частини 1-го цокольного поверху для виставкових проєктів та різноманітних культурних ініціатив. Упродовж 2022 року здійснено закупівлю матеріалів для поточного ремонту кімнати на 1 поверсі для подальшого облаштування змінних виставок.

Влітку 2023 року у Вінниці на Вежі Артинова відремонтували годинники. Ремонтували три з чотирьох годинників (йдеться про годинники № 1, № 2 та № 4, спрямовані, відповідно, на Європейську площу, в сторону Центрального парку та

в сторону початку вулиці Грушевського). З них були зняті та відновлені стрілки. В самих же годинниках оновили електронний блок управління годинниковим механізмом.

Основним викликом під час створення дизайн-проєкту Вежі Артинова стало забезпечення доступності візитівки та символу міста для людей з інвалідністю, врахування на всіх етапах розробки дизайн-проєкту принципів доступності та інклюзивності приміщень. Також, важливим було сформулювати авторську ідею щодо об'ємно-просторового та змістовного рішення функціонування «Вежі Артинова», яка базується на науковій концепції Музею Вінниці.

Вінницькі Мури

Впродовж 2021-2023 років проведено коригування проєктно-кошторисної документації та її експертизи.

2022 року надано субвенцію обласному бюджету Вінницької області на коригування науково-проєктної документації «Реставрація пам'ятки архітектури національного значення «Башта та мур» (охоронний номер 55/3) по вул. Мури, 1 в м. Вінниці. Протиаварійні та невідкладні консерваційні роботи» в сумі 500,000 тис. грн. (замовник - управління будівництва Вінницької обласної державної адміністрації, виконавець - Вінницька філія Державного науково-дослідного та проєктно-вишукувального інституту «НДІ ПРОЕКТРЕКОНСТРУКЦІЯ»). Однак, 2022 року в зв'язку з обмеженням проведення видатків відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 09.06.2021 року №590 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану» кошти упродовж 2022 року не використовувались.

У 2023 році проведена експертиза науково-проєктної документації «Реставрація пам'ятки архітектури національного значення «Башта та мур» (охоронний номер 55/3) по вул. Мури, 1 в м. Вінниці.

У 2023 році археологічною експедицією Вінницького обласного краєзнавчого музею на замовлення департаменту архітектури та містобудування Вінницької міської ради було проведено археологічні дослідження на території пам'ятки архітектури та містобудування національного значення «Домініканський монастир» по вул. Соборній, 23/Мури (П. Осипенко, 1) (Спасо-Преображенського кафедрального собору) в м. Вінниці. В польових роботах брали участь студенти історичних факультетів Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського та Донецького Національного університету ім. Василя Стуса, які проходили археологічну практику на об'єкті. Завданням археологічної експедиції Вінницького обласного краєзнавчого музею (керівник – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник ВОКМ Ольга Володимирівна Манігда) у 2023 р. було завершення досліджень 2018 р. з уточненням датування виявлених об'єктів.

З метою влаштування консерваційного накриття об'єкта археологічних досліджень (пам'ятки архітектури та містобудування національного значення «Домініканський монастир» по вул. Соборній, 23/Мури (П. Осипенко, 1) (Спасо-Преображенського кафедрального собору) в м. Вінниці) та для збереження решток фундаментів об'єкта від подальшої

руйнації під впливом зовнішніх факторів в бюджеті Вінницької міської територіальної громади на 2023 рік було передбачено 400,0 тис. грн. Даний захід виконано за рахунок коштів інвестора ПП «БОН ВІВАН» підрядником «ТД «Вінтрастінвест» на підставі рішення виконавчого комітету Вінницької міської ради від 21.12.2023р. № 3336 «Про затвердження договору про забудову території».

СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ В. ПОЛІПШЕННЯ ЯКОСТІ ПОСЛУГ, КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА КОМУНІКАЦІЙ В ТУРИЗМІ

№ з/п	Найменування індикатора	Одиниця виміру	Значення індикатора 2020 р.	Значення індикатора 2021 р.	Значення індикатора 2022 р.	Значення індикатора 2023 р.
1	Кількість зареєстрованих суб'єктів діяльності у сфері туризму, із них готельного і ресторанного бізнесу, гідів та екскурсійних бюро, пунктів прокату, закладів дозвілля та розваг	од.	Кількість зареєстрованих суб'єктів діяльності у сфері туризму - 1181, із них готельного і ресторанного бізнесу - 1082, гідів - 3, пунктів прокату - 23, закладів дозвілля та розваг - 73	Кількість зареєстрованих суб'єктів діяльності у сфері туризму - 1071, із них готельного і ресторанного бізнесу - 783, гідів - 4, пунктів прокату - 16, закладів дозвілля та розваг - 49	Кількість зареєстрованих суб'єктів діяльності у сфері туризму - 676, із них готельного і ресторанного бізнесу - 621, гідів - 4, пунктів прокату - 4, закладів дозвілля та розваг - 47	Кількість зареєстрованих суб'єктів діяльності у сфері туризму - 931, із них готельного і ресторанного бізнесу - 911, гідів - 5, пунктів прокату - 4, закладів дозвілля та розваг - 12
2	Кількість працевлаштованих осіб у сфері туризму	осіб	<i>Дані не вимірювались</i>	<i>Дані не вимірювались</i>	<i>Дані не вимірювались</i>	<i>Дані не вимірювались</i>
3	Відсоток закладів у сфері туризму, які надають послуги іноземними мовами, окрім східнослов'янських	%	30	33	33	33
4	Кількість реалізованих карток туриста	шт.	-	-	-	-
5	Кількість проведених навчальних заходів для суб'єктів туристичної діяльності	од..	5	5	4	4
6	Кількість проведених професійних заходів для туристичного бізнесу	од..	5	5	3	4

7	Кількість туристичних об'єктів, сертифікованих за стандартами та категоріями	од.	2	3	3	4
---	--	-----	---	---	---	---

Стратегічна ціль В.1. Підвищення якості послуг туристичної сфери

В.1.1. Запровадження програм з підвищення кваліфікації працівників туристичної сфери

У квітні 2023 року департамент маркетингу міста та туризму Вінницької міської ради підписав меморандум про співпрацю з ДПТНЗ «Вінницьке вище професійне училище сфери послуг», де готують затребуваних спеціалістів саме для індустрії подорожей – агентів з організації туризму, кондитерів, кухарів, барменів тощо.

Цей документ уклали для того, щоб розвивати та підтримувати співробітництво в галузях освіти, туризму, маркетингу і в розвитку місцевої сфери гостинності. Це дозволить підвищити якість підготовки висококваліфікованих фахівців і запровадити елементи дуальної освіти.

Зокрема співробітництво між навчальним закладом і департаментом передбачає:

- проведення спільних семінарів, конференцій, вебінарів і майстер-класів;
- залучення викладачів і учнів до участі в міських заходах у галузі туризму, а також до розробки туристичних маршрутів та екскурсій;
- спільну участь у міжнародних та регіональних проєктах і заходах;
- надання можливості учням, які здобувають професію «Агент з організації туризму. Адміністратор» проходити виробничу практику на туристичних підприємствах міста, у закладах розміщення та громадського харчування;
- обмін досвідом у розвитку сучасних технологій організації туризму, сфери гостинності тощо.

Спільно з Асоціацією гостинності «ХлібСіль» 2 травня було проведено семінар «Туристична Вінниця і з чим її їсти» для 30 адміністраторів, офіціантів, барменів, хостес та рецепціоністів вінницьких закладів.

Школа гідів

У 2021 році була розроблена концепція сертифікованої Школи гідів на основі стандарту ДСТУ: EN 15565:2016 (EN 15565:2008, IDT) «Туристичні послуги – Вимоги до професійної підготовки та кваліфікаційних програм для гідів». Мета реалізації концепції – підготовка кваліфікованих гідів, які володіють спеціальними знаннями та навичками для надання інформаційного та туристичного супроводу гостям міста Вінниці. Для успішної реалізації проєкту спільно з профільними навчальними закладами та інституціями розроблена програма відповідно до міжнародного стандарту, а також записаний

цикл відеолекцій. Сертифікація розробленого курсу згідно міжнародного стандарту ДСТУ EN 15565:2016 була призупинена у зв'язку з обмеженнями воєнного стану.

У травні 2022 року перед відновленням екскурсійної діяльності для гідів організовано зустріч на тему «Психологічні особливості взаємодії ВПО під час екскурсій», яку провела психолог і гідеса Анастасія Стовпець.

В.1.2. Запровадження міжнародних стандартів якості та безпеки в туристичній сфері

Вінницький стандарт гостинності

Закладами гостинності спільно з департаментом маркетингу міста та туризму і Вінницькою асоціацією гостинності «ХлібСіль» було підписано меморандум про впровадження Вінницького стандарту гостинності, після чого у 24 амбасадорів з'явилася відповідна табличка. Для керівників та персоналу цих закладів проведено навчання від провідної експертки з сервісу Оксани Марусич. Також організовано зустрічі амбасадорів ВСГ з вінницькими гідями та дослідницею подільської кухні Оленою Павловою.

У січні 2022 року проєкт «Вінницький стандарт гостинності» масштабовано за рахунок збільшення кількості закладів-амбасадорів та промоції вінницьких представників сфери гостинності у всеукраїнському інформаційному полі. 11 лютого 2022 року до Меморандуму про впровадження Вінницького стандарту гостинності долучилися ще 10 закладів гостинності та вищий навчальний заклад – ВТЕІ ДТЕУ. Для 3 закладів було організоване навчання персоналу «8 кроків до серця гостя».

Від 24 лютого 2022 року частина закладів-амбасадорів ВСГ виступили активними волонтерами руху. Відповідаючи на виклики військового часу, на інтернет-каналах проєкту (чат в Telegram та сторінка у Facebook), збиралася та висвітлювалася волонтерська діяльність вінницьких закладів гостинності. Заклади надавали не тільки послуги безкоштовного харчування для ЗСУ, тероборони, поліції та медичних працівників, а також (ті, хто мав відповідні приміщення) послуги з тимчасового розміщення ВПО або найпростіших укриттів у разі повітряної тривоги.

В.1.3. Запровадження й розвиток міської картки туриста

Офісом туризму Вінниці у 2022 році підготовлено оновлену робочу модель «Картки туриста». Разом з тим, через повномасштабне вторгнення РФ на територію України на даному етапі проєкт тимчасово втратив свою актуальність у зв'язку з відсутністю значного потоку відпочинкових туристів. Запуск відкладений до відкриття Туристичного хабу та відновлення туристичних потоків.

Департаментом інформаційних технологій опрацьовується питання створення єдиного муніципального мобільного додатку, що в майбутньому включатиме й туристичний модуль. Відтак, департаментом маркетингу міста та туризму оновлено робочу концепцію проєкту «Картка туриста» та надано її разом із пропозиціями департаменту ІТ.

Стратегічна ціль В.2. Стимулювання розвитку МСП та інвестицій в туризмі

В.2.1. Запровадження навчальних програм для розвитку МСП в туризмі

Продовжувалася співпраця з вінницьким Business People Club, з яким у 2021 році організовано вже традиційні Туристичний форум VinTourism та бізнес-інтенсив HoReCa.Restart. За ініціативи клубу наприкінці серпня пройшов бізнес-бранч міського голови з представниками готельно-ресторанної сфери, під час якого обговорювалися актуальні питання галузі гостинності Вінниці.

У 2021 році також проведено щорічну Школу гостинності у співпраці з Business People Club, що включала модулі інтенсивного навчання для керівників та адміністраторів, підвищення їхньої кваліфікації, обмін досвідом та корисний нетворкінг.

В.2.2. Створення механізмів фінансових і нефінансових стимулів для розвитку МСП в туризмі

У червні 2023 року представникам сфери HoReCa розповіли про затверджені у 2023 році міські програми підтримки бізнесу у Вінниці. Йдеться про часткову компенсацію за рахунок коштів бюджету громади за:

- витрати на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за новостворені робочі місця (рішення – <http://surl.li/hswmn>);
- відсотки за залученими кредитами суб'єктам малого та середнього підприємництва (рішення – <http://surl.li/hswmz>);
- пільгове придбання автономних джерел живлення (сонячні електростанції, гідроенергетичні установки, вітрогенератори) суб'єктам мікропідприємництва (рішення – <http://surl.li/hswmg>).

Стратегічна ціль В.3. Налагодження різнорівневих комунікацій

В.3.1. Сприяння розвитку бізнес-об'єднань (асоціацій, кластерів) в туризмі та налагодження комунікацій з ними

У квітні 2023 року у Туристичному хабі Visit Vinnytsia відбулася зустріч з обговорення нового проєкту, котрий планують започаткувати на території Вінницької, Черкаської та Кіровоградської областей. Йдеться про створення агротуристичного кластеру «Шляхами Трипільської Праматері», покликаною допомогти громадам підготувати туристичні локації і розробити туристичні маршрути місцями, де сконцентровані основні протоміста трипільців, їхні храми та кращі музейні зібрання. Ідею майбутнього тематичного маршруту презентував Павло Ярмій, голова правління ГО «Агенція

регіонального розвитку Таврійського об'єднання територіальних громад», ініціатор успішного агротуристичного кластеру «Соляна дорога» на Херсонщині, а також майбутнього кластеру «Шляхами Трипільської Праматері».

16 листопада проведено зустріч щодо перспектив кластеризації сфер туризму та гостинності. Цю подію організували експерти ГО «Центр громадської експертизи» та представники Департамент економіки і інвестицій Вінницької міської ради у рамках нової «Програми розвитку малого та середнього підприємництва Вінницької міської територіальної громади на 2024-2026 роки». Учасниками фокус-групи, яку зібрали у туристичному хабі Visit Vinnytsia, стали кілька десятків представників туристичного та готельно-ресторанного бізнесу і закладів, які провадять свою діяльність у Вінницькій міській територіальній громаді. Модератором події став Любомир Чорній – експерт проєктів USAID і керівник проєкту Relocation Revision. Він зазначив, що питання можливості кластеризації економіки Вінниці вивчається з вересня, і вже відбулося понад 30 фокус-груп з представниками найрізноманітніших галузей (ІТ, приладобудування, ювелірної галузі та ін.), а також університетами та закладами професійної освіти.

Департаментом маркетингу міста та туризму здійснюється постійне адміністрування чатів готельєрів та рестораторів з метою інформування та консолідації зусиль сфери HoReCa.

В.3.2. Координація дій міських і обласних органів влади, бізнесу та громадськості в туристичній сфері

КП «Офіс туризму Вінниці» укладено угоди про співпрацю в напрямку екскурсійної діяльності з 6-ма гiдами. Також укладено угоди про співпрацю в сфері культури та туризму з КП ВМР «Дирекція парків та дозвілля територіальної громади» та ЗК «Вінницька міська централізована бібліотечна система». Угоди дозволяють реалізовувати спільні туристичні, культурно-мистецькі та просвітницькі проєкти і заходи.

У Туристичному хабі започатковано регулярні зустрічі з бізнесом щодо обговорення актуальних питань. Перша зустріч навесні 2023 року була присвячена принципам і механізмам регуляторної політики в міській громаді.

За 2021-2023 роки проведено 6 засідань Туристичної ради при міському голові, що є постійно діючим консультативно-дорадчим органом.

В.3.3. Активізація співпраці з міжнародними партнерами

У 2021 році вже традиційні для Вінниці Дні європейської спадщини присвятили темі інклюзії. В рамках акції, ініційованої Радою Європи, відбулася публічна дискусія «Культура. Туризм. Інклюзія», серія екскурсій та майстер-класів від обласних музеїв та вінницьких гідів. Участь у заходах також взяли люди з інвалідністю та маломобільні групи населення. Загалом події ДЄС-2021 у Вінниці відвідало понад 400 людей.

У вересні 2022 року події були об'єднані темою «сталого культурної спадщини», яка покликана привернути увагу до змін навколишнього середовища, розмаїття культурних пам'яток та досягнення Цілей сталого розвитку 2030. Відбулося 32

цікавих та пізнавальних заходів, які відвідало 562 учасники (з них 181 – ВПО). Учасники мали унікальну нагоду пізнати ті культурні пласти й простори міста, які зазвичай є недоступними, і потрапити на прем'єри екскурсій, які ще не були представлені в цьогорічному сезоні. Серед них, наприклад, «Історія Грохольських на Поділлі» від гідеси Тетяни Рибак, «Грецькі мотиви Вінниці» від Оксани Роздорожнюк та дві прем'єрні екскурсії від обласного краєзнавчого музею: «Вінницькі Мури: погляд крізь віки» і «Фортифікаційні споруди Вінниці».

2023 року Дні європейської спадщини у Вінниці були проведені впр'яте. З 21 по 28 вересня у місті відбулися майстер-класи з гончарства, соломоплетіння, виготовлення народної ляльки і витинанки, ексклюзивні екскурсії та виставки. 2023 року вперше Дні європейської спадщини відбулися не тільки у Вінниці, але й в одному з сіл, що входять до складу міської територіальної громади – у Щітках проведено «Етнодень», присвячений розгоплетінню як елементу національного реєстру нематеріальної культурної спадщини.

У 2023 році Вінниця підписала угоди про побратимство з двома європейськими містами - Карлсруе (Німеччина) та Нансі (Франція). Також заключена партнерська угода з містом Мюнстер (Німеччина). Попри те, що перші спільні проекти направлені на долання викликів війни та зміни клімату, в перспективі готується співпраця і в площині культури та туризму.

30 листопада при Європейському комітеті регіонів у Брюсселі запрацювало представництво Вінниці - Vinnitsia Liaison Office, що відкриває нові можливості просування інтересів Вінницької громади перед міжнародними організаціями.

Camino Podolico

У 2021 році спільно з Барською міською радою реалізовано проєкт «Camino Podolico: Подільський шлях святого Якова», що мав на меті створення культурного маршруту з Вінниці до Кам'янця-Подільського за аналогією до відомого європейського маршруту Camino de Santiago - паломницької дороги, що веде до могили апостола Якова в іспанському місті Сантьяго-де-Компостела. Camino Podolico був започаткований у межах програми «Культура. Туризм. Регіони» Українського культурного фонду, завдяки чому було залучено грантове фінансування у розмірі 722,4 тис. грн. На даний час проєкт поєднує 13 населених пунктів Вінниччини та Хмельниччини. Маршрут промаркований, має власну навігацію, сайт, довідник, мапу, потужну медіапідтримку, налагоджену міжмуніципальну співпрацю з громадським сектором і бізнесом, позитивний досвід і відгуки понад 150 першопрохідців маршруту.

2022 року продовжились організаційні заходи з метою розвитку культурного маршруту «Camino Podolico». Проведено попередні консультації з представниками Івано-Франківської та Закарпатської областей щодо продовження маршруту до кордону з ЄС. У сезонах 2022-2023 років проходження шляху не було рекомендоване через обмеження, спричинені заходами воєнного стану. Водночас маршрут було пройдено у волонтерських цілях Олексієм Філіпенком для збору 150 тис. грн., а також кількома групами велосипедистів. Для підтримки інтересу до проєкту проведено три благодійні кінопокази фільму «Вільна Людина. Проща», які сумарно відвідала 101 людина.

Маршрут Camino Podolico у червні 2023 року прийнято до Європейської федерації Шляху св. Якова. Завдяки цьому доєднанню в Україні може з'явитися новий сертифікований культурний маршрут Ради Європи, який дозволяє популяризувати і розвивати місцеву спадщину на міжнародному рівні, налагоджувати співпрацю між громадами та з іншими країнами. З цієї нагоди у липні 2023 року в День святого Якова у середмісті Вінниці відкрили відправну точку культурного маршруту Camino Podolico, з якого розпочинатиметься паломництво українців по всесвітньо відомому Шляху святого Якова. Це п'єдестал зі скульптурою святому апостолу Якову і облаштована зона довкола нього з озелененням, сходами і пандусом.

Маршрут упродовж 2023 року був представлений у Потесі (Іспанія), Лодзі (Польща), Вільнюсі (Литва), Тарнуві (Польща) та Сантьяго-де-Компостела (Іспанія).

Очільник Європейської федерації Шляху святого Якова Ільдефонсо де ла Кампа Монтенегро восени 2023 року відвідав шість громад Подільського шляху святого Якова: Вінницю, Гнівань, Бар, Зіньків, Маліївці і Кам'янець-Подільський. Він наголосив на важливості підтримки України як члена Федерації, що бореться за цінності усього цивілізованого світу. Головною подією під час візиту президента Федерації до України стало підписання Меморандуму про співробітництво з метою розвитку і популяризації Шляху святого Якова в Україні. Участь у підписанні взяли міські голови Вінниці, Гнівані, Бару та Кам'янця-Подільського. Цей документ є відкритим, тож до нього можуть долучитися й представники інших українських громад та організацій, які бажають розвивати паломницькі маршрути святого Якова в Україні.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Туристична стратегія Вінниці, розроблена на початку пандемії у 2020 році, зазнавала коригувань упродовж першого циклу її реалізації. У травні 2023 року з метою реагування на нові воєнні реалії було внесено суттєві зміни, а розвиток туристичної галузі спроектований за двома новими сценаріями: мобілізаційним і модернізаційним. Домінуючими в перспективі найближчого часу є прояви мобілізаційного сценарію:

- Зниження платоспроможності населення, відкладений попит;
- Пріоритетність безпеки в плануванні подорожі;
- Домінування природних локацій і позаміських дестинацій;
- Зупинка інфраструктурних проєктів, здатних привабити більше туристів;
- Зростання необхідності позиціонування Вінниці на міжнародному рівні для залучення ресурсів й інвестицій;
- Необхідність проведення додаткових досліджень і аналітики;
- Локальна спадщина потребує реактуалізації в контексті найновішого досвіду війни й націєтворення.

Водночас є необхідність вже зараз впроваджувати модернізаційні підходи в управлінні туристичною дестинацією, зокрема в контексті прийняття нової редакції закону «Про туризм», запланованого на 2024 рік, та гармонізації українського законодавства з нормами і принципами ЄС.

Враховуючи створення у 2023 році департаменту відновлення та розвитку міської ради та передачі йому повноважень в частині екологічної політики та залучення міжнародної технічної допомоги, необхідно внести зміни до рішення №2415 від 25.09.2020 «Про затвердження Стратегії розвитку туризму міста Вінниці до 2030 року» (зі змінами) в розрізі відповідальності департаментів за виконання заходів та реалізацію стратегічних проєктів Стратегії.